

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний медичний університет

Збірник матеріалів
Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю
(м. Харків, 21 березня 2023 року)

Харків 2023

УДК 378.013:61(082)(477)
А43

Затверджено Вченою радою ХНМУ
Протокол № 3 від 28.03.2023

Редакційна колегія:

В.А. Капустник, В.Д. Марковський, В.В. М'ясоєдов,
І.А. Чухно, І.В. Завгородній, Л.В. Фоміна,
І.В. Корнейко, К.В. Волошко, П.Д. Перцев.

**А43 Актуальні питання педагогіки вищої медичної освіти: матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
(м. Харків, 21 березня 2023 року) / ред. кол.: В.А. Капустник, В.Д. Марков-
ський, В.В. М'ясоєдов та ін. – Харків: ХНМУ, 2023. – 267 с.**

У збірнику висвітлені питання сучасної педагогіки вищої медичної освіти, застосування кращих та інноваційних педагогічних підходів, технологій та методів, пошуку їхніх комбінацій для опанування теоретичних знань, практичних навичок і досягнення запланованих програмних результатів навчання, зважаючи на специфіку освітньо-професійних програм та навчального процесу здобувачів освіти медичних ЗВО.

Тексти представлено в авторській редакції та мовою оригіналу. Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та авторський стиль праць, розміщених у збірнику.

© Харківський національний медичний університет, 2023

Лупир А.В., Ященко М.І., Шушляпіна Н.О., Дзиза А.В. СУЧАСНІ ПИТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ШКОЛИ.....	158
Макєєва Н.І., Бірюкова М.К. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ-ПЕДІАТРІВ ХНМУ.....	159
Малик Н.В., Морозова О.В. ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	161
Малюгіна О.О., Смойловська Г.П., Хортецька Т.В. СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТІВ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ.....	164
Маракушин Д.І., Адвадзе М., Васильєва О.В. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМИ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ХНМУ В УНІВЕРСИТЕТАХ ГРУЗІЇ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	166
Marakushyn D.I., Bondareva A.V., Morozov O.V. DISTANCE LEARNING FOR FOREIGN STUDENTS OF KHARKIV NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY DURING MILITARY CONFLICT.....	169
Маракушин Д.І., Краснікова С.О., Дерев'янченко Н.В. ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОБУДОВИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ.....	170
Маракушин Д.І., Краснікова С.О., Карпенко К.І. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ВДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	172
Маракушин Д.І., Сирова Г.О., Чаленко Н.М. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ – АКТУАЛЬНЕ ПИТАННЯ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	175
Марюха Ю.В., Байдак С.М. ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАННЯ В МОДУЛЬНОМУ ОБ'ЄКТНО-ОРІЄНТОВАНОМУ ДИНАМІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ MOODLE.....	178
Matvuyeva S.L. FEATURES OF DISTANCE TEACHING OF PHTHYSIOLOGY TO INTERNATIONAL ENGLISH-MEDIUM STUDENTS.....	180
Мельниченко О.А., Дегтярьова І.О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	182

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАРМАЦЕВТІВ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ

Малюгіна О.О., Смойловська Г.П., Хортецька Т.В.

Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя, Україна

Сучасний світ ставить перед людиною нові виклики. Один з таких викликів – постійне навчання і підвищення власної кваліфікації. Дистанційна формальна освіта дорослих у сучасному світі є одним з найбільш актуальних напрямків розвитку системи освіти, що дає змогу до саморозвитку та досягнення професійного самовдосконалення.

Сучасний світ вимагає від фармацевта не тільки знань, але й компетентності.

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти [1]. Глобальна структура компетенцій FIP включає 20 компетенцій і 100 поведінкових компетенцій, зокрема фармацевтичну охорону здоров'я, фармацевтичну допомогу, організацію та управління, а також особистісні компетентності [2].

Відповідно до чинного законодавства України, фармацевт-професіонал повинен мати знання та практичні навички, які охоплюють широке коло питань управління й економіки фармації, фармацевтичної технології, фармацевтичного аналізу лікарських засобів і фармакогнозії, клінічної фармації та фармакотерапії, аспектів психології та низки інших дисциплін, а також чинного законодавства України з питань, що стосуються його діяльності [3].

На сьогодні підготовка фахівців фармацевтичної галузі на післядипломному етапі здійснюється в очно-дистанційному форматі з використанням технологій дистанційного навчання для проведення частини лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Велика кількість фармацевтичних фахівців надає перевагу саме дистанційному формату отримання післядипломної освіти.

Дистанційний формат потенційно розширює можливості навчання дорослих, дає змогу створити постійно функціонуюче спільне освітнє середовище, яке включає не тільки формальну частину – курси підвищення кваліфікації, тематичного вдосконалення, заходи БПР, – але й неформальну, а також інформальну частину, таку як спілкування з колегами й обговорення окремих кейсів, актуальних новин тощо.

Особливу зацікавленість викликає здобуття та вдосконалення практичних навичок фахівців фармацевтичної галузі в дистанційному форматі. Зокрема, активно використовуються гейміфікація та симуляційні технології навчання, діалогові тренажери тощо. Більшість таких тренажерів спрямовано на розвиток професійних компетенцій, скерованих на надання фармацевтичної опіки пацієнту при зверненні до аптеки, а також консультування лікаря та фармацевтичну експертизу призначень. Деякі тренажери надають змогу викладачу сформувати власний сценарій «навчальної гри» [4]. Позитивними рисами таких засобів є можливість формувати велику кількість сценаріїв, зокрема розгалужених, можли-

вість надавати зворотний зв'язок у будь-який час та повторювати завдання стільки разів, скільки потрібно для засвоєння, тобто незалежність від часу й інших осіб. Недоліком є обмежена кількість варіацій ситуації, складність створення адекватних сценаріїв для низки ситуацій, а також певні технічні обмеження. Але, незважаючи на недоліки, засоби для здобуття навичок є цінним компонентом освітнього середовища.

На факультеті післядипломної освіти ЗДМУ для здобувачів (фармацевтів та асистентів фармацевтів) створено освітнє середовище на базі додатків і сервісів MS Office. У дистанційному форматі пропонуються різні види навчальної активності, спрямовані як на пасивне сприйняття теоретичної інформації, так і на активне її опрацювання в ході навчальної дискусії, виконання теоретичних і практичних завдань, спілкування з колегами та викладачем.

Отримання навчальної інформації здобувачами здійснюється шляхом участі в онлайн-лекціях (доступні також презентації до лекцій та відеозаписи), ознайомлення з інформаційним матеріалом до заняття та онлайн-курсом. Надаються також посилання на інформаційно-довідкові ресурси та бази даних, що відповідають темам, які розглядаються. Широкий спектр доступних матеріалів дає змогу здобувачу отримати інформацію в найбільш зручній йому формі, зокрема ознайомитися із сучасними джерелами актуальних довідкових відомостей. Здобувач може долучитися до обговорення будь-якого інформаційного матеріалу в будь-який зручний для нього час.

Закріплення теоретичних знань і практичних навичок здійснюється шляхом тестування та виконання ситуаційних і практичних завдань. Для відпрацювання практичних навичок пропонуються як традиційні задачі та питання, так і алгоритмізовані тренажери, зосереджені на фармацевтичній експертизі рецепта та виборі оптимальної технології виготовлення.

Одним з найважливіших аспектів створення сучасного навчального середовища є його комунікативний складник, тобто комунікація як з викладачем, так і з колегами за навчанням. Навчальні питання обговорюються під час занять та консультацій засобами MS Teams (відеодзвінок, загальний чи приватний чат). За необхідності можливе обговорення питань в альтернативних месенджерах та соцмережах. Слід зауважити, що здобувачі мають змогу не тільки розглянути стандартизовані задачі, надані викладачем, але й запропонувати власні практичні кейси, узяти участь в обговоренні таких кейсів, що має безперечну навчальну та практичну цінність для практикуючих фахівців.

Важливим фактором є також надання викладачем зворотного зв'язку на виконане завдання. Впровадження елементів дистанційної освіти надало безцінну змогу кожному здобувачу отримати розгорнутий і повністю приватний коментар викладача на виконану роботу, що суттєво збільшує мотивацію до виконання завдань та полегшує засвоєння матеріалу.

Робота в такому освітньому середовищі сприяє розвитку основних компетенцій, які вимагаються від фармацевта законодавством України та світовою фармацевтичною спільнотою.

Висновки. Застосування елементів дистанційного навчання в підготовці фармацевтичних фахівців на післядипломному етапі розширює можливості навчання та сприяє розвитку основних компетенцій фармацевта.

Перелік використаних джерел:

1. Про вищу освіту [Електронний ресурс]: Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Development of pharmacy competency framework for the changing demands of Thailand's pharmaceutical and health services [Електронний ресурс] / P. Suwannaprom, S. Suttajit, S. Eakanunkul et al. // Pharmacy Practice. – 2020. – № 18 (4). – Режим доступу: <https://scielo.isciii.es/pdf/pharmacy/v18n4/1885-642X-pharmpract-18-04-2141.pdf>
3. Про впровадження випуску Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я» [Електронний ресурс]: Наказ МОЗ України від 29.03.2002 р. № 117. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0117282-02#Text>
4. Oestreich J. H. Game-Based Learning in Pharmacy Education [Електронний ресурс] / J. H. Oestreich, J. W. Guy // Pharmacy. – 2022. – № 10. – Режим доступу: <https://doi.org/10.3390/pharmacy10010011>

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМИ МІЖНАРОДНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ХНМУ В УНІВЕРСИТЕТАХ ГРУЗІЇ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Маракушин Д.І.,

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Адвадзе М.,

Грузинський національний університет SEU, м. Тбілісі, Грузія

Васильєва О.В.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Сьогодні дистанційну освіту у вишах Харкова здобувають під час війни понад 12 тис. іноземних студентів із 102 країн світу [1]. Попри повномасштабне російське вторгнення, знищення інфраструктури закладів вищої освіти (ЗВО), відтоку кадрів і студентів, а також скорочення фінансування, українські ЗВО роблять усе можливе, аби забезпечити безперервність навчального процесу [3]. Станом на 1 лютого 2022 р. контингент іноземних студентів у Харківському національному медичному університеті (ХНМУ) становив 5340 здобувачів освіти із 77 країн світу. З 24 лютого 2022 р. у зв'язку із запровадженням воєнного стану в Україні університет призупинив навчальний процес, а в вже із середини березня відновив його в асинхронному дистанційному режимі.

Масове відрухування іноземних студентів з ХНМУ впродовж 2022 року можна пояснити не тільки початком війни в Україні та близькістю Харкова до території країни-агресора, але також раптовим невизнанням дистанційної медичної освіти в інших державах, звідки до нас приїжджала на навчання переважна кількість іноземців (Індія, Ізраїль, Марокко, Нігерія тощо). Тому після закінчення весняного семестру 2021-22 н.р. та проведення випуску 500 іноземних здобувачів освіти Навчально-науковий інститут з підготовки іноземних громадян (ННІ ППГ) розпочав роботу з пошуку міжнародних партнерів і розроблення програми зовнішньої академічної мобільності для іноземних студентів